

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168. — Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

Socialističnemu ljudstvu na Koroškem.

V nedeljo, dne 10. tega meseca bo stalo koroško ljudstvo pred velevažno odločitvijo za katero bodo proklinjali ali pa blagoslovili sedanje koroško ljudstvo še pozni rodovi. kajti odločevati bo treba, morda za dolga stoletja, kam naj pripade ta tožna zemlja nemški Avstriji ali Jugoslaviji.

Mi smo o tem plebiscitu izrekli svoje mnenje mirno in odkrito že v predzadnji številki in smo prišli do zaključka da je dolžnost vsakega sina in vsake hčerke, slovenske matere da glasuje za Jugoslavijo in da tako kaže tudi najbolje Nemcem, katerih pa v našem glasovalnem ozemlju skoro nobenih ni, razen takozvanih nemčuriev, ki jih naše ljudstvo nazivlje tudi poturice.

Mi socialisti ne sovražimo nobenega naroda, obratno z vsakim hočemo živeti v miru in prijateljstvu, a da bo v sedanjem družabnem redu to mogoče, je treba da vlada tudi v narodnostnem oziru pravica, ki jo bo mogoče doseči le s tem, da dobi vsak narod to, kar mu gre. In Koroška je naša. Stoletja je živel tam naš rod, bil je nekoč gospodar vse Koroške in le nemški nasilnost imamo pripisovati, da so nas porinili že skoro do Drave. Stoletja se je naseljevala po naših koroških krajih nemška gospoda in nemški graščaki, ki so pobrali in oropali slovenskega kmeta na Koroškem njegove zemlje pritiskali so ga k tlom in izžemali, da je bila groza. Mirno in tiho je trpel, od nikoder ni bilo pomoči, zato je pogosto že uklanjal glavo pred nasilno nemško gospodo.

Sedaj je prišel dan odrešenja. V nedeljo, dne 10. t. m. bo imelo koroško ljudstvo priliko da se za vedno reši tega suženstva in izžemanja.

To bo tudi storilo, kajti ne oziraje se na njegovo narodno dolžnost bo tudi s svojim treznim razumom izpredvidelo da ga čaka v premagani, oskubljeni in ostro-

teji Avstriji gospodarska smrt, obratno ima pa v Jugoslaviji, ki je razmeroma na naravnih zakladih najbogatejša evronska dežela, najlepšo gospodarsko bodočnost.

Socialisti se doslej nismo vtikali v različne narodnostne prepise in poboje, ki so jih izzivali zagriženi nemški huškači, ker smo internacionalni. Internacionalnost pa še ne pomeni breznarodnosti ali protinacionalnosti zato je po našem mnenju dolžnost i socialnega demokrata, da v takih odločilnih trenutkih, ko gre za stoletja, stori svojo narodno dolžnost. To mora storiti slovenski socialni demokrat na Koroškem še tem bolj, ker pri nemških sodelujkih na Koroškem žal ne opažamo one nepristranosti, ki bi jo od socialistov morali po vsej pravici zahtevati. Dolžnost slovenskega socialista na Koroškem je, da se odločno in brezobzirno upre pristranskemu pritisku in agitaciji nemških socialističnih organizacij ki nehote in posredno podpirajo nemške kapitaliste in nemške graščake.

Revno koroško ljudstvo, zlasti pa zavedno socialistično ljudstvo, bo raztrgalo zeleno glasovnico in oddalo belo, to je, glasovalo bo za Jugoslavijo in skupno se bomo borili potem za socialistično Jugoslavijo. In to socialistično Jugoslavijo bomo izbojevali, med tem ko grozi Avstriji vsak moment klerikalno - habsburška poplava.

Sodrugim na Koroškem, velikanska je vaša odgovornost, vključno temu da stopajte v nedeljo mirno, a odločno na glasovalni prostor z belim listkom v roki, ker s tem boste pokazali, da se zavedate svoje narodne dolžnosti, da umevate socialistično internacionalnost edino pravilno, da se zavedate, da Vas čaka le v Jugoslaviji lepa gospodarska bodočnost.

Živela slovenska in socialistična Koroška.

Davki, davki!

»On vas je tepel z biči, jaz vas bom s škornjari.« Nehote nam pridejo na misel te svetopisemske besede, ako se spomnimo ogromnih davčnih bremen, ki nam jih nalaga takozvana »naša vlada« v Beogradu. Res je, da je naša država, kakor ves ostali svet, neizmerno trpela pod udarci krvave svetovne vojne: res je, da moramo žrtvovati več, kakor v rednih razmerah, da dvignemo in ohranimo državo pri življenju, res je pa tudi, da kljuje vleče le, dokler je živo in zdravo. Ko ne more več, omaga. Ali naj potem vleče voz dalje njegov gospodar!

Ker ni bilo dve leti časa, da bi narodno predstavništvo izdelalo davčni zakon,

ki bi bil vsem državljanom pravičen in bi ga mogli vsi prenesti, je res čudna mrzlična naravnost, s katero hočejo sedaj uvesti novi zakonski načrt o davkih, še preden se seveda sestane ustavodajna skupščina. Pisali smo že o težkih davkih, posrednih in neposrednih, ki nas bodo težili, danes naj omenjamo še novo vrsto davkov, ki jih doslej nismo poznali in ki nam bodo v večje breme od vseh dosedanih, ker jih bomo morali plačevati za najpotrebnejše predmete. Doslej smo poznali razmeroma nizko užjitino na živila itd., sedaj pa so nas osrečili s trošarino, ki bo tako visoka da bi se bilo najbolje poslužiti nehote ribniškega konja.

Tedaj ravno pri tem smo prizadeti, kar nam je v življenje najbolj potrebno,

sladke kave, že itak ubog delavec ni pil, sedaj pa mu bo sladkor, baika, o kateri bo sanjal in prirovedoval svojim otrokom. Dokler ga lakota ne umori. Na vse, prav na vse je naložen ta davek na živila, na razsvetliavo itd., za vsako drugo stvar so pa davki še posebej.

Najlepše pri vsem tem pa je to, da bomo pod temi davki ječali le mi Slovenci, Hrvatje so že znani kot slabi davkoplačevalci. Sibi pa teh davkov sploh ne priznajo, ker jih ni potrdil parlament, temveč jih je samovoljno razpisala kapitalistična vlada, ki noče razumeti najnujnejših živilienskih potreb, že itak izmозgane-ga ljudstva.

K temu pa še ta hinavščina! Liberalni demokratje, kakor tudi nabožni klerikalci se protivijo tem davkom. Glasno zabavljajo in protestirajo: njih zastopniki, ministri v Beogradu, ki so to samovoljno naredbo podpisali, pa se potuhnjeno smejejo.

Jasno je, da teh bremen ne bomo mogli nositi: zato je umevno, da jih odklanjamo in da bomo proti takemu izkoriščanju ljudstva protestirali. Ne gre nam v glavo, zakaj bi bilo ravno delavno ljudstvo obsojeno, živiti brezdelno gospodo, zakaj bi samo delavno ljudstvo moralo oddati vsak krvavo prisluzeni novčič v globoko državno blaginjo, iz katere črpa nabroj brezposelnih glumačev, ki se igrajo »državo in politiko«! Res je, da smo mi, delavni slovi državo vzdržujoč element, a to še ni vzrok, da nas popolnoma izrodate! Pustite nam vsaj najpotrebnejše za življenje in obrnite se do onih, ki so vsa leta krvave vojne odirali svoje bližnjega, obrnite se na one, ki so sedeli ves ta čas pri koritih, na podedovanih in priselarijenih posestvih in povežite jim, da tudi od njih država zahteva žrtev.

Povežite jim dalje, da jim je usoda pisana. Pri volitvah v ustavodajno skupščino bomo temeljito obračunali. Nato pa bomo na edino merodajnem mestu, to je v skupščini, ki bo odločevala bodočo usodo naše domovine odkrito in jasno izpovedali, da ne maramo več izkoriščevalcev in krvososov na vodilnih mestih. Zahtevali bomo, da nas vladajo možje, ki so izšli iz ljudstva, ki razumejo ljudske potrebe.

Dotle brezvestni krvniki, pa vam napovedujemo neizprosno boj!

Volilni red za ustavotvorno skupščino (konstituantno).

V zadnji številki »Ljudskega Glasu« smo opozorili vse krajevne organizacije K. D. Z., da se približuje važni trenutek, ko bo glas ljudstva govoril o prošlosti in o

bodočnosti. Pred durmi so — volitve v konstituanto. Opozorili smo svoje pristaše na volilni red v ustavodaino skupščino in na kratko omenili, na kaj naj pazijo, da jih dosedani izkoriščevalci ne prevarajo. Zgodi se lahko, da bodo nasprotniki določila volilnega reda razlagali sebi v korist, seveda na račun ljudstva, ki nima vpogleda v stvar. Da se to ne zgodi, bomo priobčevali volilni red v izvlečku in navedemo vse najvažnejše odločbe v par številkah. Svoje pristaše in agitatorje pa vnovič pozivljemo, naj volilni red dobro prouče in naj z vso vnemo delajo na to, da ga ne bo nihče kršil!

Ustavotvorna skupščina, ki se sestane 12. decembra 1920 v Belgradu, ima nalogo, da izdela ustavo za našo državo. Njena naloga je torej nadvse važna, kajti ustava je temelj vsaki državi. Poznejši parlament ne more skleniti nikakega zakona, ki bi nasprotoval ustavi. Zato lahko mirno rečemo, da bo ustavotvorna skupščina določila razvoj države za dolgo število let.

Samoobsebi je umevno, da polagamo zato socialni demokratije na volitve za ustavotvorno skupščino največjo važnost. Kaj da zahtevamo socialni demokratije od ustavotvorne skupščine, to vam bo povedal volilni manifest, ki ga stranka izda za volitve.

S temi vrsticami pa Vas hočemo le seznaniti z najvažnejšimi določili volilnega reda za ustavotvorno skupščino, ki je pred nekaj dnevi izšel. Vsak naš volilec mora poznati glavna določila volilnega reda, ker se mu lahko zgodi, da drugače ne bo imel prilike oddati svojega glasu za socialno demokratične kandidate. Pa celo to se mu utegne prigoditi, da bi bil kaznovan, če ne bi pravilno volil. Potrebno je torej, da si vse to kar Vam napišemo o volilnem redu, natančno zapomnite.

Posebno pa je važno za naše agitatorje, da pozna volilni red, da zamorelo nadzorovati ostale politične stranke, da se natančno drže določil volilnega zakona. Posebna naloga naših agitatorjev in zaupnikov obstoji tudi v tem, da natančno pazijo na vse roke, ki jih predpisuje volilni zakon. Kajti za skoraj vsa volilna dejanja je v zakonu predpisan določen rok (čas), v katerem se morajo izvršiti. Ako se v določenem času ne izvrše, se naknadno ne morejo več izvršiti, kar utegne imeti škodljive posledice za izid volitve.

1. Kdaj se vrše volitve v ustavotvorno skupščino?

Volitve v ustavotvorno skupščino se vrše po celi državi na nedeljo, dne 28. novembra 1920.

2. Kdo je volilec v ustavotvorno skupščino?

Volilno pravico za ustavotvorno skupščino imajo:

- samo moški (ženske so izključene);
- moški mora vsaj do 25. septembra 1920 izpolniti 21. leto svoje starosti;
- mora biti Slovan po jeziku in imeti domovinsko pravico v kaki občini ali delu občine v državi ali pa imeti naše državljanstvo ali pa se mora do 25. septembra 1920 stalno naseliti v naši državi. Nemci in Madžari nimajo volilne pravice, drugi Neslovani samo tedaj, če imajo pri nas domovinsko pravico ali državljanstvo, ki so ga pridobili pred 1. decembrom 1918.

Naše agitatorje posebno opozarjamo na to, da v volilnih imenikih natančno pregledajo, če so vsi slovanski delavci soc. demokratije vpisani, in da pazijo, da ne bodo meščanske stranke vtihotapile v imenik Nemcev in dr. Neslovanov, od katerih upajo, da bodo za nje glasovali.

Volilni zakon ne zahteva, da bi moral

volilec bivati kako dobo (na pr. šest mesecev) v občini, da ima volilno pravico. Res določa zakon, da naj se pri sestavi volilnih imenikov, vpišejo le oni v imenike, ki so vsaj 6 mesecev stalno nastanjeni v občini. Vendar 6-mesečno bivanje ni pogoj za volilno pravico. Kdor ima druge pogoje, a le vsled 6-mesečnega bivanja ni v volilnem imeniku, ima pravico zahtevati, da se ga vpiše v imenik.

3. Kdo ne sme glasovati?

Glasovati ne smejo, če tudi bi bili v volilnem imeniku, aktivni častniki in vojaški ki služijo aktivno. Rezervni častniki ne smejo glasovati, če so vpoklicani na vojaško službovanje. Vojaški in rezervni častniki ki so na orožnih vajah, se morajo 16 dni pred volitvami pustiti domov, da se zamorejo udeležiti volitev.

4. Kdo je izključen od volilne pravice?

Od volilne pravice so izključeni:

a) Oni, ki so bili za časa Jugoslavije obsoljeni radi kakega političnega hudodelstva, če kazni še niso odsedeli.

b) Tisti, ki so bili obsoljeni radi kakega nepolitičnega hudodelstva na večjo kaznen kakor 5 let, ako od dneva, ko so kazni prestali do 25. 9. 1920 še ni preteklo deset let; ako pa je bila kazen za hudodelstvo manjša kot 5 let ali pa ako so bili obsoljeni radi pregreška ali prestopka tatvine, doneverbe golufije, odušitva, berčenja vlačugarstva, zvodništva, pa tedaj nimajo volilne pravice, če od dneva prestane kazni do 25. 9. 1920 še niso pretekla tri leta. Kdor je torej bil obsoljen radi tatvine itd. n. pr. le na 24 ur zavora nima volilne pravice, če ni kazni presedel vsaj pred 25. 9. 1917.

c) Tisti, ki je na sodnih ali v prisilni delavnici zaprt.

č) Kdor je v konkurzu.

d) Kdor je preklican pod kuratelo ali nad katerim je sodišče tudi izreklo, da ostane tudi po 21 letu pod očetovo oblastjo.

5. Kdò sme biti poslanec?

Za poslanca more biti izvoljen samo tisti, ki ima pravico, da voli. Razen tega mora biti poslanec 25 let star in mora znati brati in pisati. Če je kdo bil šele po 25. 9. 1910 sprejet v državljanstvo, ne more biti poslanec.

Državni uradnik sicer lahko kandidira, mora pa pustiti službo, če sprejme poslansko mesto. Politični uradniki pa sploh kandidirati ne smejo.

6. Kaj je to kvalificirani poslanec?

Kvalificirani poslanec je poslanec, ki ima poleg lastnosti, ki smo jih navedli v 5. točki, še to lastnost, da je dovršil kako visoko šolo. Vsako volilno okrožje mora imeti vsaj enega kvalificiranega kandidata, večja pa tudi več.

7. Koliko je volilnih okrožij na Slovenskem?

Na Slovenskem so 3 volilna okrožja in sicer:

1. mestna občina ljubljanska (torej s Sp. Šiško) s 4 poslanci;

2. kranjsko okrožje, v katero spada cela Kranjska s sodnim okrajem Borovlje; voli 15 poslancev, med njimi 3 kvalificirane;

3. štajersko okrožje, v katero spada cela Štajerska s Prekmurjem in okr. glavarstvom Velikovec in onim delom Koroske, ki spada pod okr. gl. Slovenjgradec; to okrožje voli 21 poslancev, med njimi 5 kvalificiranih.

8. Kaki so volilni imeniki?

Volilne imenike, v katere morajo biti po abecednem redu vpisani vsi oni, ki imajo volilno pravico, morajo občine (v Prekmurju okrajna sodišča) sestaviti do 25. sept. 1920. Na koncu morajo imeti volilni imeniki z besedami napisano število volilcev, število listov imenika, opravilno številko, datum občinski pečat ter podpis občinskega urada in tajnika.

9. Kdo pregleda volilne imenike?

26. sept. 1920 morajo občine poslati volilne imenike v 2 izvodih svojim nadrejenim okrajnim sodiščem v Celju, Mariboru, Novem mestu in dež. sodišču v Ljubljani. V teku petih dni jih ta sodišča pregledajo, če imajo predpisano obliko in jih s svojim podpisom potrdijo. En izvod obdrže pri sebi, drugega pa pošljejo nazaj občini.

10. Kdaj se smejo volilni imeniki pregledati?

Ko so volilni imeniki od sodišča potrjeni, jih sme vsakdo pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti. In sicer lahko napravi ta pregled ali v volilnem zapisniku, ki je ostal pri sodišču, ali v volilnem zapisniku, ki ga ima občina.

Da ljudje vedo, od kdaj naprej smejo volilni imenik pregledati, mora to občina v mestih in tržih s pisnimi razglasili, v vaseh pa na tak način razglasiti, kakor je to v občini navada (pred cerkvijo ali z bobnanjem ali z objavo na občinski deski itd.). V teh razglasilih mora biti izrecno povedano, da smejo glasovati le tisti, ki bodo v volilnem imeniku vpisani.

11. Koliko časa mora biti volilni imenik vsakomur na vpogled?

Volilni imenik mora biti razgrnjen v svrhu vpogleda celih osem dni in sicer pri sodiščih od tistega dne, ko ga potrdijo pri občinah pa od tistega dne, ko ga občine dobe od sodišč.

Kateri čas bo to, se natančno ne da povedati. Vendar pa bo pri sodiščih ta 8 dnevna doba padla nekako v čas od 1.—8. okt. 1920, pri občinah pa nekaj dni pozneje.

Ta doba, ko bodo razgrnjeni volilni imeniki, je za volilce in posebno agitatorje najvažnejša! Treba je posebno paziti na njo, ker le v tem času se bo mogoče vsakemu našemu volilcu in agitatorju prepričati ali je on sam in ali so vsi soc. demokrati, ki jih pozna, v volilnem imeniku ali ne. Pregledal bo pa tudi lahko, če ni v imeniku kak pristaš nasprotnih strank, ki nima pogojev za volilno pravico.

Ta 8 dnevna doba je tudi doba, v kateri se bodo smele vlagati reklamacije. Po preteku te dobe so reklamacije izključene!

12. Kaj je reklamacija?

Reklamacija je pritožba, katero lahko vsakdo vloži in s katero zahteva, da se nje ali kogarkoli vpiše v volilni imenik ali pa da se kogarkoli izbrše iz volilnega imenika. Te pritožbe se smejo vlagati samo v teku onih osmih dni, v katerih je volilni imenik razporežen na vpogled. Na vsako vloženo reklamacijo se začne reklamacijsko postopanje.

13. Kako napravim reklamacijo?

Reklamacije so lahko ustne ali pismene, vendar svetujemo vsakomur, da napravi le pismeno reklamacijo. Reklamacija se lahko vloži v zgoraj navedenem roku 8 dni ali pri sodiščih, ki so pod točko 9 navedena ali pa pri občinskem uradu.

Reklamacija je **kolka prosta**. Z reklamacijo lahko zahtevaš: a) da se tebe vpiše v volilni imenik ako so te izpustili. b) da se kakega drugega našega somišljenika vpiše, ki so ga izpustili. c) da se kakega pristaša nasprotne stranke iz imenika izbriše, ker nima pogojev za volilno pravico. (Dalje prih.)

Iz Kmetško delavske zveze.

Vsled predstojecih državnozbornih volitev pozivljamo tem potom sodruge in vse somišljenike naše stranke, da se za informacije, kakor za prireditve shodov, obračajo vedno na okrožno tajništvo J. S. D. S. v Celju, Vodnikova ulica števil. 3. Isto velja tudi za člane Kmetško delavske zveze. — Joško Tekauc, t. č. tajnik.

Dopisi.

Ribnica na Pohorju.

Dne 18. avgusta smo imeli tudi pri nas čukovski cirkus, ki je čisto zmešal naše brihtne klerikalne glave. V kaplaniji je popoldne na shodu govoril kaplan in urednik Kranjc, ki je na vse pretege obdeloval našo kmetško delavsko zvezo, socialiste in Sokole. Prisotnih je bilo par Marijinih devic, mežnariev in ljudi druge take sorte. Naš kaplan Štiper in fajmošter Fišer sta vzdobutala Kranjca, da je še bolj udrihal. Potem sta Kranjc in Štiper, ki sta tudi Čuka »turnala«, da so Marijine device kar posekavale. Fajmošter pa je v velikem navdušenju za katoliško telovadbo kaplanov pozabil na blagoslovljenje rožnih vencev. Kakor je to bilo v navadi na Veliki šmaren. — Ko so se zvečer vozili iz Ribnice na postajo židane volje, so jih morali straziti žandari. Ali se tako bojuje ljudstva, o katerem vedno govorite, da je klerikalno, da so vas morali čuvati orožniki. Bili so vsi židane volje in peli so lepe pobožne pesmi kakor na primer:

»Dekle je šla kravo molzt
pod bika se je vsedla«

in pa še eno lepo so peli:

»Marička je šla s...
ponoči sedemkrat itd.«

Kaplani so lepo basirali. Marijine device so žvrgolele. Čuki pa so čez jemali, a ljudstvo, ki je to gledalo in poslušalo, je videlo, kako se pri nas »telesno« in »katoliško« vzgaja in živi! Le še par takih čukarjev napravite, fara bo dobila nekaj otrok več, naša stranka pa vse ljudstvo, ki je videlo vaše katoliške sviniarije. Le tako naprej!

Naš kaplan Štiper se je zelo jezil, ker mu je zadnjič »Ljudski Glas« povedal nekaj resnic, rekel pa je, da ne poide preje iz Ribnice, predno bo škofija rdeča. Nam je to prav vseeno čim dalje bo v naši fari nganjal to politiko proti ubogemu ljudstvu, tem večja bo naša stranka. Grdo pa je od vas, gospod kaplan, ker ste sam sin ubovega viničarja, sedaj seveda pa se ravirate po tisti prislovcici: »Če pride berač na konja, ga tudi grof ne dojde več.« Njegova uboga mati in sorodniki so toliko trpeli zani, zdaj seveda je vse pozabil. Njegova sestra je nekje na Ogrskem. Gospod kaplan!! Ali veste, kaj pravi 4. in 6. božja zapoved! Tukaj bodite na svojem mestu, kaplan za vero in ne za politiko! Ne sramujte se svojih sorodnikov, če so nbovega viničarskega stanu in ne huiškajte zoper reveže in delavce. Kdor se je predir, žanje vihar! Mi pa hočemo pred vami mir!

Tudi svetujemo gospodu fajmoštru, da ne dela klerikalne politike, ki gre pov-

sod zoper ubogo ljudstvo, ker se poznamo. Ali mislite, da smo res že pozabili, kako je ljudstvo med vojsko stradalo, v cerkvi in nad zakristijo da je bila spravljena koruza in pšenica. Nam so vse pobrali in rekvirirali, da vse življenje so nam vzeli, ker nismo imeli kam skriti: v farovžu in v cerkvi pa je bilo nabasano vsega tega. Takrat nas niste poznali, sedaj pred volitvami ste na naenkrat postali prijatelji ljudstva! O ne prepozno je, kajti sedaj imamo tudi mi prostor v K. D. Z. in smo in ostanemo socialisti!

Sv. Lovrenc na Pohorju.

Tukaj pri nas v občini Rudečbreg imamo veleposestnika Mihaela Vollmserja, kateri ima v Avstriji strica. Ta stric je dekan, zato je tudi ta Mihi precej pobožnega značaja in je pred kratkim neko pri njem uslužbeno mlado dekle v svoji kuhinji krščanskega nauka učil. Pri tej pobožnosti in je zalotila njegova žena in seveda dekle takoj iz službe zapodila. Lansko leto je ta mogočnej plačeval svoje dninarice po 25 kračariev ob hrani. Tako je tudi mislil, da mu bo pokrivač za 2 K streho napravil, kar se mu kajpada ni posrečilo.

Pesnica pri Mariboru.

Pred kratkim smo Vam poročali o neki bogati milijonarki. Tei enak je tukajšnji posestnik Ivan Müllner. Ta zagrizem mož je hud Nmec, ne zna niti ene slovenske besede, čeprav mu daje slovenska zemlja kruha ter mu delajo ubogi slovenski delavci in viničarji. Svoje otroke pošilja v Avstrijo v šolo, ker jim slovenska beseda smrdi pač jim pa slovenski kruh diši. Svoje viničarje imenuje »Windische Teppen«, »Hunde« itd, čeprav mu pridno delajo, zjutraj od 7. in zvečer do 6. ure, pri čemer jim plačuje brez vse hrane dve kroni. Letos spomladi ga je prosila neka viničarka, da bi ji izboljšal plačo, ker ona ne more delati za 60 vinariev na dan. To ga je tako razjezilo, da ji je zvečer ob pol 10. uri snel vrata in jo spodil iz stanovanja. Ta uboga sirota mati z 5 nedoraslimi otroci je morala prenočiti v mrzlem hlevu in to meseca februaria. Nekega viničarja, našega sodruge je tožil zaradi žaljenja časti, ker mu je povedal par poštenih resnic. Vsekakor je tu sodnija pošteno postopala. Ta Müllner se zelo jezi na našo kmečko delavsko zvezo, čeprav mu ta ni nič zakrivila. Častiti g. Müllner, mi Ti svetujemo, da pobereš svojo culo in idi tja, kamor Te vleče nemško srce, mogoče ti poide tam bolje in se Ti ne bo treba več jeziti nad nami!

Pesnica.

Zadnje nedeljo, t. i. 19. t. m., so imeli samostojne shod v Pesnici. Kakšni so ti samostojneži itak vemo, saj stoj za njimi kot oče — dr. Žerjav s svojim »Ekonomom«. A zdaj so naši liberalci še jasneje pokazali, da so v zvezi s Samostojno kmetško stranko. — Po tem shodu sta mariborski »Tabor«, liberalni list in ljubljansko »Jutro«, tudi liberalni list, tako ginljivo lepo in prijazno pisala o Samostojni kmetški stranki, kakor še nikdar o kaki drugi n. dr. naši socialistični. — Torej oni smatrajo, da Samostojna stoji na liberalnih nogah in da z liberalno stranko stoji in pada. Upamo sicer, da se bo ta kmetška stranka, ki se je otresla klerikalcev, tudi še enkrat osvobodila liberalnega jeroštva in takrat bo res samostojna — kar pa danes še ni.

Fram. V nedeljo, dne 22. avg. je priredila tukajšnja požarna bramba v prostorih gostilne Turner vrtno veselico, na katero je povabila sosednje požarne

brambe ki so se v velikem številu odzvale povabilu. Vreme je bilo ta dan lepo, obisk ogromen, godba izvrstna. Lepo okrašeni vhod je vabil na veselčni prostor. Tudi za mladino je bilo preskrbljeno. Videli si jo na plesišču, kjer se je veselo vrtela ob zvokih godbe, da jo je bilo veselo pogledati. Zale deklice so prodajale cvetlice in šopke v korist požarne brambe, imeli smo srečolov in dražbo. Omenjam še dobro postrežbo gostilničarja. Tako se je vršila veselica mirno vse popoldne. — Zvečer se je pri lepi razsvetliavi nadaljevala. Vsi smo bili veseli in smo mislili, da se bo veselica končala prav tako lepo, kakor se je začela. Pa glej spaka! To ni bilo po volji framskim klerikalnim narodnikom. Vsakdo ve, da je požarna bramba ustanova, ki mora biti nestranskarška; ob priliki nesreče jo potrebuje vsaka stranka. Zato je dolžnost vsakogar, da prireditve, ki so v prid takim dobrodušnim društvom, do možnosti podpira. Klerikalni narodniki so tedaj poskušali zasejati prepir, kar pa se jim ni posrečilo, ker so posegle vmes merodajne osebe, ki so z mirnim nastopom vsako nerednost prepredile. Zato se hočejo klerikalci maščevati, in sicer na ta način, da izlivaio svojo jezo v »Stražo«. Izažejo, da so na veselici čuli klice »Heil und Sieg!« To je ostudna laž, katero si je izmislil dopisnik v svoji zlobi. Svetujemo tem ljudem, da nas pustite lepo pri miru. — Ako pa že hoče boj, naj se bojuje z odprtim vezirjem, ne pa zahrbtno! — Opazovalec.

Iz Selc. V »Domoljubu« števil. 36 je izšla notica ki me sila, da podam nekoliko odgovora neduhovitemu dopisniku klerikalnega trobila. V njej napada dopisnik mene in mojo sestro na način, ki je pri vaških veličinah slovenske klerikalne stranke odzdavna običajen. Teh vrstic ne pišem toliko v svojo, kolikor v obrambo svoje sestre, katero so v omenjenem dopisu krivično napadli.

Najprej mi dopisnik, ki mora biti pravi duševni orjak, očito Krezovo bogastvo, ker sem poslal svojo bolno družino na skromen oddih v tiho kmetško vas. — Že deistvo, da sem jo poslal v Selce, mesto na francosko riviero, bi moralo selškemu duševnemu pritlikavcu povedati, da sem jo storil baš zato, ker nimam tistih dohodkov, katere mi očita. Pa kaj bi hodil po ovinkih! Zavida mi kratek oddih v Selcah zato, ker je bila tukajšnjemu srboritemu gospodu (čitatelji »Ljudskega glasu« ga že dobro poznajo) moja navzočnost skrajno neljubha. Sem si namreč dovolil kmetom pojasniti nekatere stvari, ki so jim bile doslej neznane. Zgodilo se je tako: Kmetje so me naprosili, da jim poročam o delovanju beograjskega parlamenta, kar sem drage volje storil.

Obrazložil sem jim temeljito, kako fiktivsko politiko uganjajo v jugoslovanski prestolici zastopniki SLS. Odtod krik in vik, jok in stok selškega dušnega pastirja in »Domoljubovega« duševnega orjaka. Odtod očitki o Krezovih zakladih in Rotschildovih dohodkih. Razlagal sem tudi kmetom, da naša stranka ni proti veri in da nikomu ne brani hoditi v cerkev, s čemer pa še ni rečeno, da sem agitiral za cerkev bolj greče kakor duhovniki sami. Zdi se mi, da mora biti med moimi govori in pridigami gospoda Janeza precejšnja razlika. Tako se mi vsaj zdi. Koncem konca lahko vprašamo selško prebivalstvo če ni tako. Saj drugače ne bi razumel, zakaj me napadajo. Morda se gospod Janez jezi, ker sem ga v svojih govorih v masičem postavil na laž. Je-li tako? Na vsak način če je vera pri vaših faranih tako slabo fundirana, da jo lahko en sam shod podre, je to nač znanen. Da ste zidali cerkev na pesek. Prepričan

sem, da škodujete s svojim skopuštvo in sebičnostjo cerkvi več, ko vsi moji shodi. In če končno mislite, da imate še vedno samo vi pravico, govoriti in odločati o politiki kmetijskega ljudstva, se pagansko motite. Šušteršič je politično mrtev in za njim bodo pri prihodnjih volitvah položili v grob poslednje njegove ostanke.

Kar se pa tiče moje sestre, ki je tam poštarica, jo imate vi sami na vesti saj je žal ona in skoz klerikalno orieptirano. Če je ona kot uradnica agitirala za vojno posojilo, je to morala storiti na vaš pritisk. Kdo je bil večji denunciant med vojno od onih duhovnikov, ki so tvorili Šušteršičevo armado? On sam je izdal duhovnikom taina navodila, kako naj denuncirajo svoje občane.

Po teh navodilih ste gospodje ravnali in sedaj očitajte drugim to, kar ste sami podzemali in delali. Če imate še kaj časti v sebi, sramujte se, kadar kradete čast poštenim ljudem!

V Ljubljani, 23. sept. 1920.

Iosip Kopač.

Član »Narodnega predstavništva.

Polzela.

Potom enega naših pristašev smo prišli v posest pisma kraljeve organizacije J. D. S. v Celju z lastnoročnim podpisom tainika omenjene organizacije Spindlerja, obenem urednika kapitalistične »Nove Dobe« v Celju. V njem poučuje Spindler svoje zaupnike o agitacijskem delu za volitve v konstituantno. Važno za nas in naše pristaše, delavce in kmete je zlasti zadnji odstavek, katerega prinašamo dobesedno, kakor sledi: »Opozarijamo končno, da bo naša stranka naibzre pri predstoečih volitvah nastopila skupno, to je z enotno kandidatno listo s samostojno kmetjsko stranko in eventuelno tudi z narodnimi socialisti. Treba je torej, da stopite nemudoma v zvezo z zaupniki navedenih strank. Narodni pozdrav. Okrožna organizacija Jugoslov. Demokratske stranke za celjsko okrožje v Celju. — Vekoslav Spindler l. r.«

Sedaj vidite kmetie in delavci, in sploh ves proletarijat, da so se narodni socialisti rodili iz kapitalizma v korist kapitalistične buržoazije istotako smo vedno trdili, da je samostojna kmečka zveza privesek liberalne cunje. Naša trditve se je vresničila. Da, da, za volitve je pač vse dobro, kaj ne?

Pušenci pri Ormožu.

Iz zaspanega ormoškega okraja Vam pride naibzre redkokdaj kako poročilo od soc. dem. stranke. Tako potrpežljivi ljudje žive malokje, kakor pri nas. — Grozote, ki jih je povzročila vojna, se množe in o trpljenju tukajšnjega ljudstva, za katerega se nihče ne zmeni. Vam hočemo nekaj poročati. Ljudje so večinoma nevedni, zato se boje klerikalcev, zlasti pa kaplanov in njih političnih pridig. Ker je pa v našem kraju vendar nekaj pristašev soc. dem. stranke, ki smo naročili na »Ljudski Glas«, in beremo vsakovrstne novice o Jugoslaviji, bi pač želeli izvedeti, ali je že rojen tisti človek, ali se bo šele rodil, ki bo s pravično postavo izvedel agrarno reformo, to pa vsaj toliko, da bi se dajala v našem zemlja graščakov, kakor poprej. Ni smo še pozabili medenih obliub ob začetku, ko se je Jugoslavija ustanavljala. Sedaj se nihče za to ne zmeni. Pri nas ni sedaj niti Nemcev, niti Judov, vsi so kristijani, kmetie in gospodje, a usmiljenja do revnega ljudstva je od dne do dne manj. Pred vojno smo oni, ki nimamo toliko zemlje, da bi položili glavo nanjo, dobili v našem toliko zemlje, kolikor smo hoteli. Sedaj pa se nihče ne pobriga za nas. Po

pravici vam povem, da dobivajo zemljo le oni, ki jo imajo že sami: oni, ki nimamo nič, tudi nič ne dobimo. Se celo veliki kmetie jemljejo zemljo, le da je rečez ne dobi, ter si mora izprošeni živež doleteti s trudom odslužiti. Graščine v naši okolici dajejo zemljo raje kmetu, ali pa jo obdelujejo graščinski oskrbniki sami. Ničesar bi ne rekli, ko bi imeli zaslužka, ali ko bi bil živež po primernejši ceni. Tako se pa, pri tej dragini ne da izhatiati. Prosimo pomoči! Drugič Vam poročamo še kaj več!

Shodi K. D. Z.

KDZ, priredi z nastopnim dnevnim redom: 1. Ljudski shod, 2. Vpisovanje v kraljevo organizacijo KDZ, naslednji dve zborovanji: V nedeljo dne 10. oktobra t. l. v Boh. Bistrici, pri lepem vremenu na vrtu »Pri pošti«, pri slabem v »Kosovi dvorani« in sicer ob 11. uri, v Srednji vasi pa ob 15. uri v Gasilskem domu. Zaupniki skrbite za obilno udeležbo. Na teh shodih se bo tudi razpravljalo o občinskih volitvah, zato so zelo važni.

V nedeljo dne 10. oktobra shod v Novi vasi na Blokah pri Rakeku. Podrobnosti iz plakatov.

Osrednje tajništvo KDZ.

Po svetu.

V Bruslju

se vrši velika konferenca, katere se udeležujejo zastopniki vseh držav. Govore, da morajo pomagati državam, ki so med vojno opešale. Če pa si stvar natančneje ogledamo, nas prevzamejo dvomi, saj vidimo, da gre zopet le ka kupičenje kapitala v rokah dosežanih oblastnikov. Švedski bankirji so predlagali, naj se ustanovi velika mednarodna banka.

Anglija

ne najde svojega miru. Na znotraj jo slabe neprestani državljanski boji na Irskem, na zunaj pa se njena moč precej zmanjšuje. Anglija bi rada začela zopet trgovati z Rusijo, kar bo pa težko šlo, ker angleški kapitalisti zahtevajo od svoje vlade, naj izposluje od Rusije, da prizna vse dolgove bivše carske vlade. Rusija ni toliko nespametna, da bi plačevala davke za svoje nekdanje rablje.

Francija

je doživela novo presenečenje. Mednarodni komunistični kongres v Konstanci je sklenil, ustanoviti na Francoskem tri središča, iz katerih se bo delovalo za diktaturo proletarijata. Sedaj Francija vidi, kam jo je privedla imperijalistična politika kapitalistične gospode.

V Italiji

zboruje vodstvo socialistične stranke. Seje so burne, ker se nekateri govorniki izražajo za pristop k III. internacionali, a drugi proti. Splošno se poudarja, da se mora stranka izčistiti. Prevladuje tudi mnenje, da se revolucija v Italiji ne more vzdržati, ako se ne bo izvajala skupno z revolucijo po vseh državah Srednje Evrope. Italijani se zelo razburjajo radi našega volilnega reda v konstituantno in nam očitajo imperijalizem, ker so v volilni red sprejeti tudi mandati za zasedeno ozemlje (v slučaju, da pripade Jugoslaviji) — Beograjski listi poročajo, da bodo predhodna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo glede jadranskega vprašanja v kratkem končana.

Na Češkoslovaškem

je prišlo do razkola v soc. demokratski stranki. Prenapeti elementi so se ločili in priredili prošli teden zborovanje, ki ga večina soc. demokratov ne priznava za strankin zbor. Listi pišejo za zdinjenje. — Ministrski predsednik je izdal v imenu nove češke vlade proglas, kjer pravi, da bo sedanja vlada vlada dela in bo skrbela za ureditev notranje - političnih razmer. Pospeševala bo demokratski in socialni razvoj, čuvala red in mir ter se trudila, da se zblížajo vse narodnosti v državi. Dalje bo uredila finance, raz-

merje med cerkvijo in državo, popravila kazenski zakonik in delala na znižanje cen. Lepe besede! Da bi se jih nova vlada držala!

Avstrija

je dobila ustavo. Trenotno stoji država pod vti som plebiscita na Koroškem. Vlada sama je sklicala zastopnike časopisja, da bodo enotno nastopali. Res so začeli listi s silno gonjo proti Jugoslaviji. Resnico zavijajo na vse načine in kličejo pri tem na pomoč svoje imperialistične zmagovalce z zapada. Nad slovenskimi Korošci izvršujejo strahovlado in nasilje. — Volilni boj na Dunaju je zelo oster. Stranke motijo druga drugi zborovanja in mečejo nasprotnike na cesto. Neredi so tako narasli, da je morala posebej vmes vlada, ki je uvedla proti razgrajajem preiskave. Menda hočejo s tem Dunajčanje zadušiti — glad. Te dni je narodna skupščina sklenila, da se izreče ljudstvo tekom 6 mesecev potem glasovanja, ali se hoče združiti z Nemčijo ali ne.

Rusija

je izjavila že ponovno, da je pripravljena skleniti mir z vsemi sosedi. Vendar vojske noče biti konca. Pogajanja v Rigi, ki so obetala lepih uspehov, se zopet krhajo. Mi vidimo v vsem tem spletkarjenju kapitalističnega zapada, ki se boji za svoje v Rusiji naložene milijone in ki trepeta pred idejo, ki ji razjeda že napol trhlo truplo.

Nemčiji

je naložila ententa veliko breme s tem, da mora oddati na račun vojne odškodnine skoro milijon glav živine.

Madžarske boječine.

Prejšnji teden je prišlo v Beograd 13 madžarskih poslancev-politikov, ki bi bili radi dosegli privoljenje naše vlade, da bi v Bački in Banatu odločevali poleg Jugoslavije tudi Madžari, t. j. da bi se tem novim našim pokrajinam dala nekakša avtonomija. Za našo državo so madžarske želje nesprejemljive.

Iz Madžarske

Oholi madžarski grofi, ki jih je vodila zadnje čase klerikalna vlada, so se menda spametovali. Uvideli so, da ne bodo mogli več terorizirati nekdanj im podložnih narodov, zato so ieli iskati stikov s sosednjimi državami. V prihodnjih dneh hočejo obiskati tudi Beograd. Mi odločno protestiramo, da bi se naša vlada razgovarjala s temi pobožnimi madžarskimi morilci, ki so obesili toliko najuglednejših voditeljev revnega ljudstva.

»Popisu vojnih invalidov, vdov in sirot«, nastopno pripombo: Da ne bo nepotrebnih vprašani, katere osebe naj vpišejo občinski uradi pri popisu glasom naredbe obr. štey. III. 8987/20. l. z dne 6. septembra t. l. v kategorijo »urejeni« in katere med »neurejene«, pojasnjuje poverništvo za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo, da spadao glasom 3. točke navodila k tabeli I. v skupino A (urejeni) oni invalidi, vdove in sirote, ki jim je že odmerjena od voi. oblasti naše države inv. pokojnina oziroma preskrbnina. V skupino B (neurejeni) je treba popisati osebe, za katere bo treba šele urediti vprašanje pokojnine oziroma preskrbnine.

Iz naše države.

Zivljenje v središču, to je v Beogradu, poteka v znamenju volilne borbe. Stari diplomati popuščajo svoja mesta, da se morejo popolnoma posvetiti politiki. Zborovanje sledi zborovanju. Stranke srdito napadajo druga drugo in marsikaj nečednega perila se javno opere. Mi lahko mirno gledamo in opazujemo, kaj je gnitega, da se bomo pri volitvah po tem ravnali.

V parlamentu se poslanci hudo prerekajo. Do živahnih prizorov je prišlo te dni radj kmetjskih

nemirov na Hrvaškem. Zastopniki strogo obsodijo samopašno nastopanje vojaških oblasti pri kmetom, ki so jim hoteli samovoljno pobrati živino brez odškodnine. — Zastopnik soc. dem. stranke Kristan je nastopil v parlamentu za pravice zatiranih slojev in odločno zahteval, da se krivični začasni zakon o proračunu, ki ga je hotela vlada vtihotapiti preko parlamenta, takoj razveljavi.

Ministrski predsednik Vesnić se medtem kratkočasno s tem, da pošilja raznim diplomatskim tovarišem na zapadu čestitke in udanostne izjave, ker so nas pripravili na rob gospodarskega propada.

Kot novost je bil uveden poslovni davek na obrt, ki ga bodo obrtniki gotovo veselili.

Govore, da je ministrstvo za agrarno reformo sklenilo, razdeliti mnogo zemlje v Makedoniji, ki leži neobdelana, med revne kmete. O tem se je že mnogo govorilo, a storilo prav malo. Tudi bi bilo dobro izvedeti, kakšna bo ta zemlja, ki jo bo ministrstvo za agrarno reformo delilo.

Vclitve imajo to dobro posledico, da so se merodajni čitatelji spomnili, da je treba ljudstvo prešteti. Zato se pripravlja ljudsko štetje v naši državi, ki bo pokazalo, koliko prebivalcev šteje pravzaprav: Jugoslavija.

D' Annunzio zganja na Reki svoje burke dalje. S svoje nasilnostjo je dosegel, da je priznala reška mesna občina njegovo »regentstvo« na Reki. Sedaj je ga. kovati dinar, ki bo nosil njegovo podobo.

Tudi Slovenija se pripravlja na volilni boj. Dr. Korošec je že spustil v svet zveličavne litanije ter tudi razni liberalni ministri in eksministri se gibljejo. V prihodnji številki pa pričujemo volilni manifest, ki bo jasno izražal, kaj hočemo in pod katerega okriljem bo šlo v volilno borbo vse z nami čuteče in zatirano ljudstvo.

V torek preteklega tedna so nas obiskali koroški otroci, katerim je bil prirejen v Ljubljani prističen sprejem.

Od 1. oktobra dalje imamo zopet stari čas.

Število poslancev za ustavotvorno skupščino se je določilo končno tako-le: Srbija z Makedonijo in Sandžakom 158, Hrvatska in Slavonija 93, Črna gora 10, Dalmacija 11, Slovenija 40 (ali pa samo 38, ako bi plebiscit na Koroškem za nas neugodno izpadel), Bosna in Hercegovina 63, Vojvodina 44, torej vsega skupaj 419 poslancev.

Agrarni ravnatelj je postal v Ljubljani poverjenik dr. Friderik Lukan, za inšpektorja pa sta imenovana V. Putik in dr. Šaplja.

Okrajni agrarni komisar v Mariboru je postal bivši vladni komisar dr. Vilko Pfeifer.

Za izenačenje davkov. Imamo baje enotno državo, toda v tej državi se skoraj v vsaki pokrajini plačujejo drugačni davki. Poslanec Veselnjak je vsled tega predlagal v parlamentu, da bi se osnoval poseben odbor, ki naj bi prikojil davke enotno za vso državo. Ta odbor bodi sestavljen iz strokovnjakov vseh pokrajin. Veselnjakov predlog je bil sprejet.

Davek na vojne dobičke se sedaj znova obravnava v finančnem odboru.

Kuga, ki se je v več slučajih pojavila na Reki, je menda prišla tudi že v Ljubljano. Zdravstvene oblasti so ukrenile vse potrebno, da se nevarna bolezen ne razširi.

Velikanska povodenj je bila prejšnji teden na Gorenjskem posebno v Ratečah. Narasla Sava je segala do železniškega tira, kjer je pobrala škarpe tako da vlaki niso mogli več voziti in potniki so morali prestopati na druge vlake, ki so čakali na varnih krajih. Povodenj je odnašala cele njive, zasula mnogo polja, v katerem so bili še sadeži, vzela mnogo mostov, odnesla bregove itd. Škoda je velikanska.

Velikanska suša vlada po Dolenjskem. Po nekaterih krajih morajo dovažati vodo po več ur daleč.

Velika železniška nesreča se je pripetila pretečeni petek pri Logatcu. Trčila sta skupaj dva

vlak. Lokomotivi in več vagonov je bilo popolnoma razbitih, ranjenih pa šest železničarjev.

Plebiscitne znamke za koroško glasovalno ozemlje se bodo izdale v nekaj dneh. Za podlago se uporabijo preostale časopisne znamke, ki so še do konca tega meseca v rabi. Znamke bodo nosile natiske vrednosti s pritiskom: K. g. o. A 1920. Izdale se bodo znamke po 5, 15, 25, 45 in 50 par ter po 2 dinarja.

Gospodarske vesti.

Prodaja srečk razredne loterije je do vesteh iz Bograda poverjeno Udruženju invalidov.

Naša trgovinska bilanca. V statističnem oddelku generalne direkcije carin se izvršuje sedaj statistika naše zunanje trgovine. V letu 1919. je znašal na uvoz 2 milijardi 902 milijona dinarjev, v prvi polovici 1920. pa 1 milijardo 850 milijonov dinarjev.

Dovoz v Rusijo je silno zrastel od trenutka, ko je bila ukiniena blokada. Zlasti velik je dovoz gospodarskih strojev. Blago prihaja v Rusijo preko Revala in Narve ter preko Petrograda. Poljedelski stroji in poljedelsko orodje je večinoma avstrijskega izvora, železniški material pa je nakupljen na Danskem in Švedskem.

Brzoiavke za Rusijo. Za Rusijo so dovoljene samo državne brzoiavke za polotok Krim. Z boljševiško Rusijo brzoiavni promet ni dovoljen.

Letošnji pridelek pšenice. Po uradnih podatkih, ki jih je zbralo ministrstvo za finance, znaša letošnji pridelek pšenice 120 tisoč vagonov, ovsu 100.000 vagonov. — Pričakovati je, da bo letošnji pridelek koroze zelo dober.

Trošarina, ki je nov neposredni davek, znaša za hl. vina 32 K, za hl. sadnega vina in mošta 8 K. Trošarine oproščena je le mlaka, ki se uporablja pri poljedelskih in vinogradniških obratih. In sicer od hektara vinograda 300 litrov, od hektara njiv in travnikov 50 litrov. Trošarina za meso je določena: s 24, 18 in 12 K za vsakega vola in bika ter za vsako kravo in nad eno leto staro tele: za vsako tele pod enim letom s 4, 3 in 2 K; za drobnico s 2 K, 1 K 60 vit, in 1 K, za svinje nad 20 kg težke s 6, 4 in 3 K itd.

Zvišanje monopolskih pristojbin. Od vžgalic bo treba plačevati odslej 500 dinarjev v zlatu, t. i. 4000 kron za vsakih 100 kg. od cigaretnega papirja pa celo 1000 dinarjev v zlatu za 100 kg. Vsled tega se bodo cene tega predmeta močno dvignile.

Gospodinjstva šola v Šmihelu pri Novem mestu prične novo šolsko leto dne 15. oktobra t. l. Šola je šestmesečna ter bo trajala do dne 15. aprila 1921. V šolo se sprejema letošnje samo vnane gojenke, ki stanujejo v bližnji okolici. Gojenke morajo skrbeti same za potrebno hrano. Kolka proste prošnje za sprejem je poslata najkasneje do dne 1. oktobra vodstvu gospodinjstva šole v Šmihelu pri Novem mestu. Pri tem vodstvu se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

Naša valuta se boliša. Vse tuje devize in valute se izpreminjajo na slabše. In naša denarna vrednost raste na svetovnih borzah.

Na živinskem seimu v Mariboru so se plačevali dne 14. t. m. prvovrstni voli po 14 K, drugovrstni po 12 K, klavne krave po 10 do 12 K, breje in molzne krave pa po 14 do 17 K za kg žive teže. Prihodnji seim bo v torek, dne 28. t. m.

Drobiž.

Zbirko zlata in srebra so začeli organizirati v češko-slovaški državi. Samo v kutnohorskem pol. okraju so oddali 14. t. m. 140 kilogramov zlata v vrednosti 650.000 K.

Žrtve entente. Glasom statistike »Petit Parisien« je za časa vojne mobilizirala Francija skupno 9 milijonov 717.000 mož. Angleška 5.704.000, Italija 5.250.000 in Zedinjene države 3.800.000 mož. Pogreša pa Francija 1.308.000 mož, t. i. 3,37% prebivastva, Angleška 680.000, t. i. 1,5%, Italija 450.000, t. i. 1,32%, Zedinjene države 122.000, t. i. 0,13% prebivastva.

Letalsko zvezo med Prago in Padovo ustanove v kratkem. Službo bodo vršila letala tipa »Caproni« z močjo 150 HP. Nositi bodo mogla 5 oseb in 200 kg blaga.

Največji brod v posesti Anglije. Po končanem razpravljanju s strani Zedinjenih držav glede nemških brodov je določeno, da dobi Anglija nemški parobrod »Imperator«, ki ima 52.000 ton in je največji brod na svetu. Samoljubju Anglije se to močno laska.

Parada raztrgancev. V New Yorku se je pred kratkim vršila takozvana »varčevalna manifestacija« »Lige starih oblek«, katera slednja se je ustanovila kot boikotno društvo proti prevelikim zaslužkom tekstilnih industrijalcev. Varčevalne manifestacije se je udeležilo okrog 20 tisoč oseb, ki so bile oblečene v raztrgane, stare in zamazane obleke. Nekateri so bili celo bosji, razoglavni in brez perila. Govorniki so imeli ognievite govore proti nepravilnim visokim cenam oblek. Na koncu se je sklenila resolucija, v kateri se pozivlja ljudstvo, naj ne kupuje oblek, dokler bodo takšne pretirane cene, temveč naj raiši hodi raztrgano in makar — celo nago.

Kako velika je naša država? Jugoslavija meri skupaj 270.000 km² ter šteje nad 13 milijonov prebivalcev. Nemška Avstrija meri le 70.000 km², torej je štirikrat manjša kot naša država. Madžarska bo merila 87.000 km², torej trikrat manj kot Jugoslavija. Italija je samo 17.000 km² večja kot naša država.

Vojni vjetniki v Rusiji. Pred kratkim je prispel neki večji transport vojnih vjetnikov v Ljubljano. Pritožujejo se zelo nad razmerami, v katerih so živeli. Sprejem na kolodvoru je bil škandalozen. Nihče jih ni sprejel, nihče pogostil, prišli so kakor bi nam bili tujci. Naše oblasti imajo menda preveč dela z volitvami.

Nemci kupujejo premog v Ameriki. »Berliner Tageblatt« poroča: vsled dogovora v Spa morajo Nemci oddajati tolike množine premoga, da ga morajo sami kupovati v Ameriki. Tako je tovarna celuloze v Waldhofu kupila velike množine premoga po 30 dolarjev tona cif. Rotterdam. S tovarnimi stroški do tovarne velja 15-16.000 mark železniških voz. Tako gospodarstvo bo imele zelo žalostne posledice.

Sprememba voznega reda na progi Grobelno-Rogatec. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Z današnjim dnem izostaneta na progi Grobelno-Rogatec in obratno vlaka štev. 2903, ki je doslej odhajal iz Grobelnega ob 13.50, in štev. 2904, ki je doslej odhajal iz Rogatca ob 10.17. Vlak štev. 1905 odpelje iz Grobelnega dve uri kasneje kakor dosedaj, t. i. torej ob 21.10, tako da ima zvezo z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 17.55. Drugi vlaki štev. 2901, 2902 in 2906 ostanejo neizpremenjeni.

Nakit, vreden devet milijonov frankov, je bil rasstavljen te dni v Londonu. 198 biserov in obilo drugega dragega kamena je v nakitu, ki je ob pravem čaruske carske rodbine, ki je ob pravem času pobegnil iz Rusije.

Boi analfabetstvu! Po najnovejših podatkih je v Bosni in Hercegovini 87,84

odstotkov analfabetov. in sicer moških 82.88 odstotkov, žensk pa 93.36. Izmed mest je najboljše Sarajevo, ki ima 42.74 analfabetov. Po nekaterih »srezih« ne zna skoro noben človek čitati in pisati. Tak je plod avstro-madžarskega upravljanja Bosne in Hercegovine: Jugoslavijo čaka torej v teh deželah veliko kulturno delo. Boj neписьmenosti v vsej državi! Jugoslavija ne sme imeti neписьmenega prebivalstva.

Kazen za navijače cen. Madžarska stranka malih posestnikov je imela nedavno zborovanje, na katerem se je razpravljalo o zakonskih predlogih glede uvedbe kazni za navijače cen in oderuhe. Večina se je izjavila, da bi bilo najboljše uvesti ba-

tine denarne kazni do 500.000 K in zaplenitev imetia. Ker so tudi krščanski socialci prišli do istih zaključkov, bo najbrže zakon o batinah v parlamentu sprejet.

Francija pleše. Voltaire je napisal v svoji »Histoire Generale«, da so francoski križarji, ko so prišli v Jeruzalem, začeli plesati pred glavno džamijo. — Za časa revolucije je popadla Parižane prava blaznost za plesanje. 600 velikih plesalnih dvoran je bilo v Parizu, poleg tega pa so se vršili plesi še v privatnih stanovanjih. Proti 8. uri zvečer videvalo se je po Parizu same ženske v belih toaletah, kako so hitele na ples. Tudi v gledališčih so po predstavah plesali — včasih celo do jutranje zore. — Tudi lani po premirju so začeli Francozi in Francozinje zopet ple-

sati, kakor nekda v starih časih in pariške dvorane so vnovič mnogo premaišne.

Bolehava evropska deca. Iz Kopenhagna se poroča: V zdraviliškem strokovnem listu piše neka danska zdravnica, da je na svojem inšpekcijskem potovanju po Evropi naletela na izredno mnogo bolehave dece. Zdravnica je ugotovila, da se vsled telesne slabosti prikazuje pri evropski mladini vedno večja nesposobnost za duševno delo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Sv. Peter pod Sv. Gorami, G. J. G. Na Vaš c. dopis Vam odgovorjamo: Izvolite sestaviti dopis, v katerem ovržete, kar Vam očita nasprotnik. Dopis, ki ga nam pošljete tozadevno, pridobimo drage volje. Uredništvo.

Ste preveč občutljivi za mrzil zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim prvim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.

Močete obdržati svojo lepoto? Močete imeti kakor baržun mehko kožo? Močete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo p o m a d o l! Občudovani bodete! Zavidanil! 1 lonček 9 K, No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejše lilično-mlечно milo 16 K. ::

Močete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhaj, prerano osivenje! Zabranil plešo! 1 lonček 9 K, No. III 12 K. K temu močno kerovo milo za umivanje glave 8 K. Sampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v. :: in 3 K. ::

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev prav turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K., velika škatljica 6 K. ::

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda). 1 škatlja 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatlja 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavno- in zobobol. 1 škatljica 4 K.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 K.

Najboljši parum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poština posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, Ijekarnar

Stubica Donja

Elza trg Nr. 334 (Hrvatska).

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja svoje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutni in K 10—; prašek proti mršesom K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

COSULICH-LINE = TRST-AMERIKA =

New - Jork — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro - Santos Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustraseno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J
delavski dnevnik
Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 20 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“ Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Sodrugi!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%.

Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna L., Črna IL, Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrene na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost; Poljčane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštno položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatve pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.